

RAŠYTINĖS INSTRUKCIJOS PAGAL ADR

Veiksmai, kurių reikia imtis įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai

Kilus ar įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai vežant, krovinių vežančios transporto priemonės ekipažo nariai turi imtis šių veiksmų, kai tai daryti yra saugu ir įmanoma:

- įjungti stabdžių sistemą, išjungti variklį ir atjungti akumuliatorių pagrindiniu jungikliu, jei toks yra;
- vengti uždegimo šaltinių, būtent nerūkyti, neįjungti jokios elektros įrangos;
- informuoti atitinkamas pagalbos tarnybas pateikiant kuo daugiau informacijos apie įvykį arba avariją bei vežamas medžiagas;
- apsivilkti įspėjamąją liemenę ir atitinkamai pastatyti įspėjamuosius ženklus;
- parengti transporto dokumentus atvykstantiems gelbėtojams;
- nevaikščioti po pasklidusias medžiagas, jų neliesti ir, stovint kur neužpučia, vengti įkvėpti dūmų, suodžių, dulkių ir garų;
- jei reikia ir saugu, naudoti gesintuvus mažiems ar pradiniams gaisrams padangose, stabdžiuose ir variklio skyriuose gesinti;
- transporto priemonės ekipažo nariai neturi gesinti gaisro krovinių skyriuose;
- jei reikia ir saugu, naudoti transporto priemonėje esančią įrangą, siekiant išvengti medžiagos nuotėkio į vandens aplinką ar vandens nutekėjimo sistemą bei neleisti plisti pasklidusioms medžiagoms;
- pasitraukti atokiau nuo nelaimingo įvykio ar avarijos vietos, patarti kitiems asmenims pasitraukti atokiau ir laikytis pagalbos tarnybų patarimų;
- nusivilkti bet kokius užterštus drabužius ir nusiimti naudotą užterštą apsauginę įrangą bei saugiai juos sutvarkyti.

Papildomi nurodymai transporto priemonės ekipažo nariams dėl pavojingų krovinių pavojingųjų savybių pagal klases ir veiksmų, atsižvelgiant į aplinkybes		
Pavojaus ženklai ir didieji pavojaus ženklai	Pavojingosios savybės	Papildomi nurodymai
(1)	(2)	(3)
<p>Sprogstamosios medžiagos ir gaminiai</p> <p>1 1.5 1.6</p>	<p>Gali pasižymėti keletu savybių ir poveikio rūšių: masinis sproginimas, skeveldrų išsivaidymas, intensyvus gaisras ar didelio kiekio šilumos išsiskyrimas; ryškios šviesos, stiprus garsas ar dūmų susidarymas.</p> <p>Jautrūs sukrėtimams ir (ar) smūgiams ir (ar) šilumai.</p>	<p>Pasitraukti į priedangą, bet būti atokiau nuo langų.</p>
<p>Sprogstamosios medžiagos ir gaminiai</p> <p>1.4</p>	<p>Nedidelis sproginimo ir gaisro pavojus.</p>	<p>Pasitraukti į priedangą.</p>
<p>Liepsniosios dujos</p> <p>2.1</p>	<p>Gaisro pavojus.</p> <p>Sproginimo pavojus.</p> <p>Gali būti suslėgtos.</p> <p>Uždusimo pavojus.</p> <p>Gali nudeginti ir (ar) nušaldyti.</p> <p>Talpyklos gali sprogti šildant.</p>	<p>Pasitraukti į priedangą.</p> <p>Laikytis atokiau nuo žemų vietų.</p>
<p>Neliepsnios, netoksiškos dujos</p> <p>2.2</p>	<p>Uždusimo pavojus.</p> <p>Gali būti suslėgtos.</p> <p>Gali nušaldyti.</p> <p>Talpyklos gali sprogti šildant.</p>	<p>Pasitraukti į priedangą.</p> <p>Laikytis atokiau nuo žemų vietų.</p>
<p>Toksiškos dujos</p> <p>2.3</p>	<p>Apsinuodijimo pavojus.</p> <p>Gali būti suslėgtos.</p> <p>Gali nudeginti ir (ar) nušaldyti.</p> <p>Talpyklos gali sprogti šildant.</p>	<p>Naudoti avarinio gelbėjimosi kaukę.</p> <p>Pasitraukti į priedangą.</p> <p>Laikytis atokiau nuo žemų vietų.</p>
<p>Liepsnieji skysčiai</p> <p>3</p>	<p>Gaisro pavojus.</p> <p>Sproginimo pavojus.</p> <p>Talpyklos gali sprogti šildant.</p>	<p>Pasitraukti į priedangą.</p> <p>Laikytis atokiau nuo žemų vietų.</p>
<p>Degios kietosios medžiagos, autoreaktingos medžiagos ir kietosios desensibilizuotos sprogstamosios medžiagos</p> <p>4.1</p>	<p>Gaisro pavojus. Liepsnios arba degios, gali užsidegti nuo šilumos, kibirkšties arba liepsnos.</p> <p>Gali būti autoreaktingų medžiagų, galinčių egzotermiškai skilti nuo šilumos, sąlyčio su kitomis medžiagomis (pavyzdžiui, rūgštimis, sunkiųjų metalų junginiais ar aminais), trinties ar smūgio. Tai gali sukelti kenksmingų ir liepsniųjų dujų ar garų išsiskyrimą arba savaiminį įkaitimą.</p> <p>Talpyklos gali sprogti šildant.</p> <p>Desensibilizuotos sprogstamosios medžiagos nelikus desensibilizatoriaus gali sprogti.</p>	
<p>Savaime užsidegančios medžiagos</p> <p>4.2</p>	<p>Gaisro pavojus savaiminio užsidegimo atveju, jei pažeidžiamos pakuotės arba pasklinda jų turinys.</p> <p>Gali stipriai reaguoti su vandeniu.</p>	
<p>Medžiagos, kurios liesdamasi su vandeniu išskiria liepsniąsias dujas</p> <p>4.3</p>	<p>Gaisro ir sproginimo pavojus dėl sąlyčio su vandeniu.</p>	<p>Pasklidusias medžiagas būtina uždengti, kad išliktų sausos.</p>

Pavojaus ženklai ir didieji pavojaus ženklai	Pavojingosios savybės	Papildomi nurodymai
(1)	(2)	(3)
Oksiduojančios medžiagos 5.1	Stiprios reakcijos, užsidegimo ir sprogdimo pavojus dėl sąlyčio su degiomis arba liepsniomis medžiagomis.	Vengti maišymosi su liepsniomis ar degiomis medžiagomis (pvz., pjuvenomis).
Organiniai peroksidai 5.2	Egzoterminio skilimo pavojus aukštoje temperatūroje, dėl sąlyčio su kitomis medžiagomis (pavyzdžiui, rūgštimis, sunkiųjų metalų junginiais ar aminais), trinties ar smūgio. Tai gali sukelti kenksmingų ir liepsniųjų dujų ar garų išsiskyrimą arba savaiminį įkaitimą.	Vengti maišymosi su liepsniomis ar degiomis medžiagomis (pvz., pjuvenomis).
Toksiškos medžiagos 6.1	Apsinuodijimo įkvėpus, dėl sąlyčio su oda arba nurijus pavojus. Pavojus vandens aplinkai ar nuotekų sistemai.	Naudoti avarinio gelbėjimosi kaukę.
Infekcinės medžiagos 6.2	Infekcijos pavojus. Gali sukelti sunkią žmonių arba gyvūnų ligą. Pavojus vandens aplinkai ar nuotekų sistemai.	
Radioaktyvioji medžiaga 7A 7B 7C 7D	Viduje absorbuotos ir išorinės jonizuojančiosios spinduliuotės pavojus.	Riboti apšvitos laiką.
Dalioji medžiaga 7E	Branduolinės grandininės reakcijos pavojus.	
Ėdžiosios medžiagos 8	Korozijos sukkelto nudegimo pavojus. Gali aktyviai reaguoti tarpusavyje, su vandeniu ir kitomis medžiagomis. Medžiagai išsiliejus gali susidaryti ėdūs garai. Pavojus vandens aplinkai ar nuotekų sistemai.	
Įvairios pavojingos medžiagos ir gaminiai 9	Nudegimo pavojus. Gaisro pavojus. Sprogimo pavojus. Pavojus vandens aplinkai ar nuotekų sistemai.	

1 PASTABA. Vežant kelis pavojus keliančius pavojingus krovinius ir mišriuosius krovinius turi būti laikomasi kiekvienai atitinkamai pozicijai nustatytų reikalavimų.

2 PASTABA. Pirmiau pateikti papildomi nurodymai gali būti pritaikyti taip, kad būtų įvertintos pavojingų krovinių, kurie bus vežami, klasės ir jų transportavimo būdas.

Papildomi nurodymai transporto priemonės ekipažo nariams dėl pavojingų krovinių pavojingųjų savybių, kurios nurodytos ženklais, ir dėl veiksmų, kurių reikia imtis atsižvelgiant į aplinkybes		
Ženklas (1)	Pavojingosios savybės (2)	Papildomi nurodymai (3)
 Aplinkai pavojingos medžiagos	Pavojus vandens aplinkai arba kanalizacijos sistemai.	
 Aukštesnės temperatūros medžiagos	Pavojus nusideginti karščiu.	Vengti kontakto su karštomis transporto vieneto dalimis ir išsiliejusia / išsipylusia medžiaga.

Asmens ir bendrosios apsaugos įranga, skirta bendriesiems veiksams ir specialiesiems gelbėjimo veiksams atlikti, privaloma transporto priemonėje pagal ADR 8.1.5 skirsnį

Transporto vienetu, vežančiame pavojingus krovinius turi būti ši įranga:

- kiekvienai transporto priemonei – rato atspara, kurios dydis atitinka didžiausią transporto priemonės masę ir rato skersmenį;
- du pastatomi įspėjamieji ženklai;
- skystis akims plauti^a; ir

kiekvienam transporto priemonės ekipažo nariui:

- įspėjamoji liemenė (pvz., kaip aprašyta EN 471 standarte);
- nešiojamasis apšvietimo prietaisas;
- pora apsauginių pirštinių ir
- apsauga akims (pvz., apsauginiai akiniai).

Papildoma įranga, būtina atskiroms klasėms:

- avarinio gelbėjimosi kaukė^b kiekvienam transporto priemonės ekipažo nariui, jei vežami pavojaus ženklais Nr. 2.3 ar 6.1 pažymėti kroviniai;
- kastuvas^c;
- kanalizacijos dangtis^c;
- surinkimo talpykla^c.

^a Nebūtina pavojaus ženklams Nr. 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 ir 2.3.

^b Pavyzdžiui, avarinio gelbėjimosi kaukė su kombinuotu A1B1E1K1-P1 ar A2B2E2K2-P2 tipo dujų ar dulkių filtru, panašiu į aprašytą EN 141 standarte.

^c Būtina tik kietosioms medžiagoms ir skysčiams, pažymėtiems pavojaus ženklais Nr. 3, 4.1, 4.3, 8 ar 9.